DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)
15. februar 1996 *

I sag C-53/95,

angående en anmodning, som Tribunal du travail de Tournai (Belgien) i medfør af EF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants (INASTI)

mod

Hans Kemmler,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af EF-traktatens artikel 48, 51, 52 og 59,

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, J. P. Puissochet (refererende dommer), og dommerne J.C. Moitinho de Almeida og C. Gulmann,

generaladvokat: D. Ruiz-Jarabo Colomer
justitssekretær: R. Grass,

* Processprog: fransk.

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved Maria Patakia og Berend Jan Drijber, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede,

på grundlag af den refererende dommers rapport,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 11. januar 1996,

afsagt følgende

Dom

1 Ved dom af 14. februar 1995, indgået til Domstolen den 1. marts 1995, har Tribunal du travail de Tournai i henhold til EF-traktatens artikel 177 forelagt et præjudicielt spørgsmål vedrørende fortolkningen af traktatens artikel 48, 51, 52 og 59.

2 Dette spørgsmål er blevet rejst under en sag mellem Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants (herefter »INASTI«) og Hans Kemmler vedrørende betaling af bidrag til den belgiske sociale sikringsordning for selvstændige erhvervsdrivende.

3 Kemmler, der er tysk statsborger, har udøvet selvstændig virksomhed som advokat i Frankfurt og Bruxelles. Han har altid været bosat i Tyskland, hvor han var omfattet af den sociale sikringsordning for selvstændige erhvervsdrivende, men han har desuden boet i Flobecq (Tournai retskreds) i Belgien i en del af den omtvistede periode.

4 Ifølge INASTI måtte Kemmler anses for at være omfattet af den belgiske sociale sikring indtil den 30. juni 1982, da Rådets forordning (EØF) nr. 1390/81 af 12. maj 1981 om udvidelse af forordning (EØF) nr. 1408/71 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, til også at omfatte selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer (EFT L 143, s. 1) trådte i kraft. Da der ikke var indgået en bilateral overenskomst om social sikring mellem Kongeriget Belgien og Forbundsrepublikken Tyskland, skulle Kemmler nemlig betale bidrag i forbindelse med sin erhvervsmæssige virksomhed i Belgien i henhold til artikel 3, stk. 1, i kongelig anordning nr. 38 af 27. juli 1967 om selvstændige erhvervsdrivendes sociale retsstilling (*Moniteur belge* af 29.7.1967).

5 På dette grundlag har INASTI afkrævet Kemmler de ubetalte bidrag for 1981 og for de to første kvartaler af 1982. Kemmler har imidlertid nægtet at betale disse bidrag, bl.a. med den begrundelse, at han allerede var omfattet af den tyske sociale sikringsordning for selvstændige erhvervsdrivende, og at tilslutning til den belgiske sociale sikringsordning ikke ville have givet ham nogen yderligere social beskyttelse.

6 Da Tribunal du travail de Tournai, som sagen blev indbragt for, fandt, at dens afgørelse afhang af fortolkningen af forskellige bestemmelser i traktaten, har den forelagt Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal Rom-traktatens artikel 48, 51, 52 og 59 fortolkes således, at en medlemsstat (i dette tilfælde Belgien) før den 1. juli 1982 ikke kunne pålægge statsborgere fra en anden medlemsstat (i dette tilfælde Forbundsrepublikken Tyskland) — som udøvede selvstændig erhvervsmæssig virksomhed på dens område, mens de udøvede samme selvstændige erhvervsmæssige virksomhed i den tidligere Forbundsrepublik, hvor de var bosat og omfattet af den sociale sikringsordning — en forpligtelse til at betale bidrag til den belgiske sociale sikringsordning for selvstændige erhvervsdrivende, så meget desto mere som denne forpligtelse ikke kunne skabe nogen yderligere social beskyttelse til fordel for dem?«

7 Det bemærkes for det første, at ifølge artikel 2 i forordning nr. 1390/81 giver denne ikke ret til ydelser for noget tidsrum, der ligger forud for dens ikrafttræden. Det fremgår imidlertid af forordningens artikel 4, at den først trådte i kraft den 1. juli 1982, dvs. efter udløbet af de af hovedsagen omfattede perioder. Forordningen finder derfor ikke anvendelse i sagen, og det er således med rette, at det forelagte spørgsmål udelukkende henviser til traktatens bestemmelser (jf. dom af 7.7.1988, sag 143/87, Stanton, Sml. s. 3877, præmis 7).

8 Dernæst bemærkes, at ifølge oplysningerne i forelæggelsesdommen udøver Kemmler ikke lønnet beskæftigelse, men en selvstændig virksomhed i et firma, der er etableret såvel i Frankfurt som i Bruxelles. Hans situation er derfor hverken omfattet af traktatens artikel 48 og 51, som vedrører arbejdskraftens frie bevægelighed, eller af artikel 59, som vedrører den frie udveksling af tjenesteydelser. Da Kemmler har et stabilt og fast forretningssted i begge de berørte medlemsstater, er det kun artikel 52 vedrørende etableringsretten, der kan anvendes til løsning af tvisten.

9 Det bestemmes i denne artikel, at de restriktioner, som hindrer statsborgere i en medlemsstat i frit at etablere sig på en anden medlemsstats område, skal ophæves. Ifølge Domstolens faste praksis er der tale om en umiddelbart anvendelig fællesskabsregel. Denne bestemmelse skal således overholdes af medlemsstaterne, selv om de, fordi der ikke fandtes fællesskabsregler vedrørende selvstændige erhvervsdrivendes sociale retsstilling, bevarede kompetencen til at lovgive på dette område (jf. Stanton-dommen, præmis 10).

10 Som Domstolen har fastslået (jf. bl.a. dom af 12.7.1984, sag 107/83, Klopp, Sml. s. 2971, præmis 19), er etableringsfriheden ikke begrænset til retten til at oprette et enkelt forretningssted inden for Fællesskabet, men omfatter også retten til under iagttagelse af de faglige regler at indrette og opretholde mere end et centrum for erhvervsudøvelse på Fællesskabets område.

11 Traktatens bestemmelser vedrørende den frie bevægelighed for personer skal således gøre det lettere at udøve erhvervsmæssig virksomhed på hele Fællesskabets område og er til hinder for en national ordning, som kan skade udvidelsen af disse aktiviteter uden for en enkelt medlemsstats område (jf. Stanton-dommen, præmis 13).

12 En medlemsstats regler, som forpligter personer, der allerede udøver selvstændig virksomhed i en anden medlemsstat — hvor de er bosat og tilsluttet en social sikringsordning — til at betale bidrag til ordningen for selvstændige erhvervsdrivende, skader udøvelse af erhvervsmæssig virksomhed uden for denne medlemsstats område. Sådanne regler er derfor i strid med traktatens artikel 52, medmindre de er behørigt begrundet.

13 Det bemærkes, at regler som de i hovedsagen omhandlede ikke giver de berørte personer nogen yderligere social beskyttelse. Begrænsningen af udøvelsen af erhvervsmæssige aktiviteter uden for en enkelt medlemsstats område kan således under ingen omstændigheder begrundes (jf. Stanton-dommen, præmis 15).

14 Herefter må det præjudicielle spørgsmål besvares med, at traktatens artikel 52 er til hinder for, at en medlemsstat pålægger personer, som allerede udøver selvstændig virksomhed i en anden medlemsstat, hvor de er bosat og tilsluttet en social sikringsordning, en forpligtelse til at betale bidrag til den sociale sikringsordning for selvstændige erhvervsdrivende, når denne forpligtelse ikke medfører nogen yderligere social beskyttelse for dem.

Sagens omkostninger

15 De udgifter, der er afholdt af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

vedrørende det spørgsmål, der er forelagt af Tribunal du travail de Tournai (Belgien) ved dom af 14. februar 1995, for ret:

EF-traktatens artikel 52 er til hinder for, at en medlemsstat pålægger personer, som allerede udøver selvstændig virksomhed i en anden medlemsstat, hvor de er bosat og tilsluttet en social sikringsordning, en forpligtelse til at betale bidrag til den sociale sikringsordning for selvstændige erhvervsdrivende, når denne forpligtelse ikke medfører nogen yderligere social beskyttelse for dem.

Puissochet Moitinho de Almeida Gulmann

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 15. februar 1996.

R. Grass J.-P. Puissochet

Justitssekretær Formand for Tredje Afdeling